

Karel Pařík - graditelj Sarajeva

Potpis Karla Paržika nosi čak oko 160 arhitektonskih projekata u BiH, ali je on ipak svoja najimpresivnija zdanja darovao glavnom bh. gradu

Ovdje počiva graditelj Sarajeva arhitekt Karel Pařík, Veliš kod Jičina 4. 7. 1857. Sarajevo 16. 6. 1942.; Čeh rodom Sarajlija izborom, zahvalna Bosna i Hercegovina", riječi su koje se mogu pročitati kao jedan od nadgrobnih natpisa na sarajevskom groblju Sveti Mihovil.

Upravo uz grob na kojem su uklesane te riječi okupili su se 16. juna 2017. godine članovi Udruženja građana češkog porijekla Česká beseda Sarajevo da bi na njega položili cvijeće povodom godišnjice smrti i u znak sjećanja na znamenitog češkog arhitektu Karla Paržika (Karel Pařík) koji u njemu počiva već 75 godina.

58 sarajevskih godina

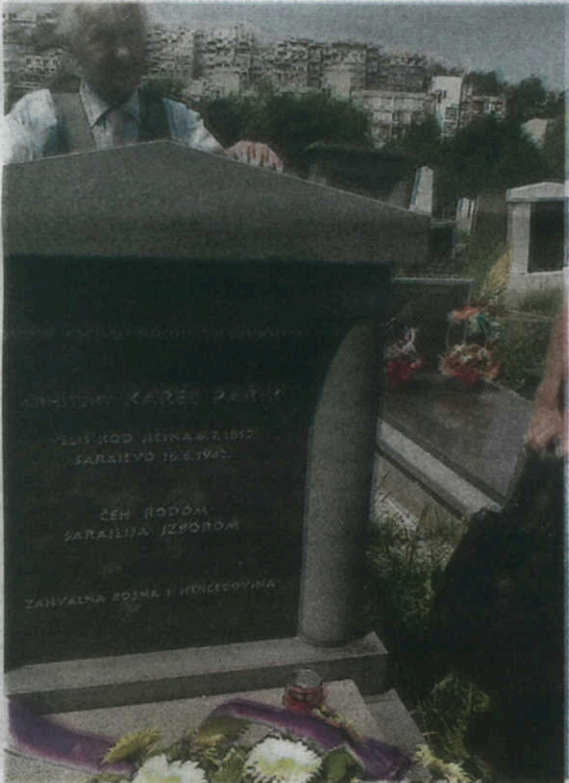
Odavanju počasti ovom češkom velikanu graditeljstva, koji je u Sarajevu proveo 58 godina, pridružili su se i zamjenica ambasadora Republike Češke u Bosni i Hercegovini Klára von Kriegsheim Kadlecová, lektorica za češki jezik na češkom lektoratu Odsjeka za slavenske jezike i književnosti Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu Jana Skoumalová i lektor za češki jezik u Beogradu Petr Jeneš.

Karlo Paržík je rođen 4. jula 1857. godine u češkom selu Veliš blizu grada Jičina. Srednjoškolsko obrazovanje je završio u Srednjoj graditeljsko-industrijskoj školi u Beču, gdje se potom 1878. godine upisao na Akademiju likovnih umjetnosti, u jednu od dvije specijalne škole za arhitekturu koju je vodio čuveni danski arhitekt Theophil von Hansen. Preminuo je u Sarajevu 16. juna 1942. godine, u kojem je živio i djelovao od 1884. pa sve do smrti. Uglavnom je radio kao inženjer na različitim funkcijama u Zemaljskoj vladi u Sarajevu, a jedno vrijeme je uz stalni posao u državnoj službi predavao stručne predmete u sarajevskoj Tehničkoj školi.

Tokom svog radnog vijeka u Sarajevu ovaj češki arhitekt je dao izuzetan doprinos njegovoj urbanizaciji i izgradnji, te istovremeno u njega za sva vremena utisnuo svoj osobni pečat. Njegovoj porodici su nakon Drugog svjetskog rata oduzeli veliki dio imovine. Marijan, Paržíkov sin jedinac, umro je dvije decenije nakon oca i sahranjen je na očevom grobnom mjestu, a unuk Emil je radio kao novinar na Radio Sarajevu i

za dnevni list Oslobođenje. Naslijede porodice Paržík danas čuva Silvija, Karlova praunuka, koja živi u Beču.

Potpis Karla Paržika nosi čak oko 160 arhitektonskih projekata u BiH, ali je on ipak svoja najimpresivnija zdanja darovao glavnom bh. gradu. Stanovnici Sarajeva svakodnevno prolaze pored zgrade Zemaljskog muzeja, Predsjedništva BiH, Evangelističke crkve u kojoj je smještena Akademija likovnih umjetnosti, Narodnog pozorišta, palate Marijin dvor po kojoj je čitavo naselje dobilo ime, Crkve sv. Josipa ispred koje mali trg danas nosi njegovo ime, Aškenaske sinagoge, Šerijatske sudačke škole - današnjeg Fakulteta islamskih nauka, zgrade Kantona Sarajevo, Pravnog fakulteta, Prve gimnazije, Umjetničke galerije BiH..., a da mnogi od njih i ne znaju da su sve ove zgrade sagrađene prema Paržíkovom projektu. Za njegov stil stručnjaci kažu da je odlično duhom historizma, ali i da je bio prožet elementima orijentalne arhitekture, jer je od samog dolaska u Bosnu i Hercegovinu Paržík osjećao i pokazivao veliko poštovanje prema već postojećoj graditeljskoj tradiciji.

Česká beseda Sarajevo je u svom dosadašnjem radu, koji je ponovo pokrenula na Obnoviteljskoj skupštini održanoj 27. maja 1996. godine, ovom velikom arhitekti i svom sunarodnjaku posvetila dvije izložbe iz serijala "Česi u BiH": "Češki arhitekti u Sarajevu" čija je postavka bila upriličena 2002. godine u prostoru Arhitektonskog fakulteta i "Češki arhitekti u BiH" koja je bila postavljena sljedeće godine u galerijskom prostoru Franjevačkog samostana sv. Ante na Bistrici. Osim toga, 2007. godine, povodom obilježavanja 150 godina od rođenja Karla Paržika, a zahvaljujući Ambasadi Republike Češke u BiH i tadašnjem ambasadoru Jiříju Kuděli, obnovljen je Paržíkov spomenik, postavljena spomen-ploča u foajeu Narodnog pozorišta u Sarajevu, odštampana poštanska marka sa likom Karla Paržika, a svjetlo dana je ugledala i knjiga u izdanju Ambasade Republike Češke u BiH "Arhitekt Karel Pařík 1857-1942", čiji su autori Jiří Kuděla i Branka Dimitrijević.

Karlova praunuka

Te iste godine u Zemaljskom muzeju BiH također je otvorena izložba posvećena njegovom radu i djelu. A od 19. novembra 2008. godine, zajedničkim zalaganjem Ambasade Republike Češke u BiH, Vlade Kantona Sarajevo, Općine Centari i Uprave Grada Sarajeva, plato ispred Crkve sv. Josipa na Marijin-Dvoru nosi ime Trg Karla Paržika, a ne treba ni zaboraviti da je ploču s njegovim imenom, uz tadašnju gradonačelnicu Sarajeva Semihu Borovac, otkrila Karlova praunuka Silvija Paržík. Time je konačno odana dužna počast čovjeku koji je gotovo 60 godina gradio evropsko Sarajevo.

JOVANKA MANZALOVIĆ ŠALAKA,
predsjednica Češke besede Sarajevo
- Udruženja građana češkog porijekla

